

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 31 januari 2013

Mål nr

Ö 743-11

KLAGANDE

Siv Ing Benum AS
Drammensveien 130 B12
NO-0277 Oslo
Norge

Ombud: Advokat LL

MOTPART

Kinovox-Benum AB i likvidations konkursbo, 556695-8111
c/o Advokaten CSC

Konkursförvaltare: Advokat CSC

SAKEN

Avvisande av talan i mål om återvinning i konkurs

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2011-01-17 i mål Ö 3383-10

Dok.Id 74541

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Siv Ing Benum AS har yrkat att Högsta domstolen med ändring av hovrättens beslut fastställer tingsrättens beslut och tillerkänner bolaget ersättning för rättegångskostnad i hovrätten.

Kinovox-Benum AB i likvidations konkursbo har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

Siv Ing Benum AS har yrkat ersättning för rättegångskostnad i Högsta domstolen.

SKÄL

1. Kinovox-Benum AB betalade 420 000 kr i maj 2008 till Siv Ing Benum AS avseende ersättning för leveranser. Siv Ing Benum är ett bolag med säte i Norge. Sedan Kinovox-Benum AB i likvidation den 2 juli 2008 försatts i konkurs vid Solna tingsrätt väckte konkursboet vid tingsrätten talan mot Siv Ing Benum om återvinning såvitt avsåg betalningen. Siv Ing Benum invände att svensk domstol saknade behörighet att ta upp målet till prövning och yrkade att talan skulle avvisas. Konkursboet hävdade att invändningen gjorts för sent och att svensk domsrätt i vart fall förelåg.

2. Tingsrätten fann att svensk domstol saknade behörighet att pröva målet och att foruminvändningen gjorts i rätt tid. Konkursboets talan

avvisades därför. Hovrätten, som har funnit att svensk domstol är behörig att ta upp målet till prövning, har undanröjt tingsrättens beslut och återförvisat målet till tingsrätten för fortsatt behandling. Parterna har i Högsta domstolen samma ståndpunkter som vid tingsrätten.

3. Som hovrätten funnit har Siv Ing Benum framställt invändningen om svensk domstols behörighet i rätt tid.

4. Frågan i Högsta domstolen är då om svensk domstol är behörig att pröva målet.

5. Enligt svensk rätt prövas en talan om återvinning i konkurs inte inom ramen för konkursförfarandet utan i en särskild process. Av 4 kap. 19 § konkurslagen framgår att återvinningstalan väcks vid allmän domstol. Med allmän domstol avses inte konkursdomstolen utan den domstol som enligt allmänna regler, närmast forumreglerna i 10 kap. rättegångsbalken, är behörig i tvistemål av det slag som rättegången rör. Dessa regler avser emellertid inte direkt frågan om svensk domsrätt föreligger.

6. Mellan de nordiska länderna finns det när det gäller privaträtten i allmänhet inte någon reglering av domsrätten, utan här gäller Bryssel- och Luganosystemet som innehåller regler om domsrätt på privaträttens område. Detta system är dock inte tillämpligt på konkurs. Återvinningstalan har på grund härav ansetts falla utanför tillämpningen av dessa regler (se EU-domstolens dom den 22 februari 1979 i mål C-133/78, Gourdain, REG 1979, s. 733, p. 4 och NJA 1998 s. 361).

7. Inom EU gäller rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (insolvensförordningen). Förordningen innehåller bl.a. regler om behörighet att inleda insolvensförfaranden och om erkännande av

insolvensförfaranden. Enligt EU-domstolens praxis (se EU-domstolens dom den 12 februari 2009 i mål C-339/07, Seagon, REG 2009, s. I-767) ska förordningens bestämmelser tolkas så att domstolarna i den medlemsstat där ett insolvensförfarande har inletts mot en gäldenär också är behöriga att pröva en återvinningstalan riktad mot en svarande i en annan medlemsstat.

8. Eftersom Siv Ing Benum har sitt säte i en stat som inte är medlem i EU är insolvensförordningen inte direkt tillämplig på domsrättsfrågan.

9. I förhållandet mellan Sverige och Norge gäller den nordiska konkurskonventionen (konvention den 7 november 1933 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs, se även lagen [1981:6] om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land och lagen [1981:7] om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land). Konventionen, som är en s.k. enkel konvention, innehåller bestämmelser om gränsöverskridande verkningar av konkurser i de nordiska länderna, men inte några direkta domsrättsregler. Det innebär att nationella regler rörande domsrätt i samband med en konkurs gäller, omfattande även talan om återvinning i konkurs.

10. Mellan de nordiska länderna föreligger vidare ett samarbete angående verkställighet av domar på privaträttens område (se lagen [1977:595] om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område). Regleringen innebär att forumbestämmelserna i de olika nordiska ländernas interna rätt i princip godtas. Detta bygger på det nordiska lagstiftningssamarbetet med ensartad lagstiftning i de olika länderna (prop. 1976/77:128 s. 24 f. och 44 f.). Verkställighet kan ske i annat nordiskt land utan exekvaturförfarande.

11. Frågan om det föreligger svensk domsrätt bör i första hand avgöras med analogisk tillämpning av forumreglerna i 10 kap. rättegångsbalken. Till stöd för

svensk domsrätt har konkursboet åberopat 10 kap. 4 och 8 §§ rättegångsbalken samt anfört att affärsförbindelsen har ingåtts i Sverige och att skada för konkursboet har uppstått i Sverige genom utbetalningen.

12. Enligt 10 kap. 4 § rättegångsbalken får den som inte har känt hemvist inom riket men som har ingått förbindelse eller ådragit sig skuld här sökas där förbindelsen ingicks eller skulden uppkom. Bestämmelsen kan inte anses grunda behörighet i detta fall när återvinningstalan avser en utbetalning som beordrats från Norge. Inte heller kan bestämmelsen i 10 kap. 8 § om forum vid talan i anledning av en skadegörande handling anses tillämplig på återvinningstalan.

13. Konkursboet har gjort gällande att stöd kan hämtas från insolvensförordningens reglering för att anse att svensk domsrätt ändå föreligger i målet.

14. Syftet bakom insolvensförordningen har angetts vara att den inre marknaden ska fungera väl, varför det krävs att gränsöverskridande insolvensförfaranden är effektiva och smidiga. Detta syfte har även åberopats av EU-domstolen i Seagon-målet (se p. 7 ovan) som skäl för att domstolen i den medlemsstat där insolvensförfarandet har inletts är behörig att pröva frågor om återvinning. Det måste vidare beaktas att förordningen innehåller en sammanhängande reglering, som utöver bestämmelser om domstols behörighet även omfattar regler om erkännande och verkställighet av avgöranden och om tillämplig lag. Mot bakgrund av vad nu sagts kan det inte anses att insolvensförordningen ger stöd för att generellt, även i förhållande till länder som inte omfattas av förordningen, tillerkänna svensk domstol behörighet att pröva en återvinningstalan så snart konkursförfarandet äger rum här.

15. Norge är en del av EU:s inre marknad genom EES-avtalet. I förhållandet mellan Sverige och Norge gäller överenskommelser som i princip innebär att

nationella domsrättsregler respekteras och att domar från ett land erkänns och är verkställbara i det andra landet. Återvinningstalan ska prövas enligt svensk lag. En bedömning som innebär att det är mest effektivt att återvinningstalan prövas vid svensk domstol ligger i linje med skälen bakom insolvensförordningens reglering. Under dessa förhållanden bör svensk domstol anses behörig att ta upp återvinningstalan till prövning.

16. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Marianne Lundius, Ella Nyström (referent), Agneta Bäcklund, Ingemar Persson och Svante O. Johansson
Föredragande justitiesekreterare: Johan Lundberg